DE OOSTPOST.

LETTERKUNDIG, WETENSCHAPPELIJK EN COMMERCIEEL

NIEUWS- EN ADVERTENTIEBLAD.

PRIJS VAN INTEEKENING.
De OOSTPOST verschijnt alle weken des Woensdags. De prijs per jaargang is ƒ **10.**— rec. voor *Soerabaya*, en ƒ **12.**— rec. franco per post.

WOENSDAG 14 SEPTEMBER

PRIJS DER ADVERTENTIEN.
De prijs der ADVERTENTIEN is ƒ 1.— voor elke TIEN WOORDEN; behalve het segel.

No. 38. VERANTWOORDELIJKE UITGEVER E. FUHRI TE SOERABAYA. 1853

OFFICIEEL GEDEELTE.

JAVASCHE COURANTEN.

van den 3den September tot den 7den September 1853 Nos. 71—72.

Civiel Departement.

GEPENSIONEERD:

De eervol uit 's lands dienst ontslagen hoofdingenieur van den waterstaat en 's lands gebouwen J. Tromp.

BENOEMD:

Tot substituut-officier van justitie te Samarang, mr. Th. Schuurman Jhz., thans eerste substituut-griffier bij het hoog-geregtshof van Nederlandsch Indië.

Tot notaris te Amboina. F. J. E. Neumann. bij besluit van 22 April 1853 no. 5 benoemd tot pakhuismeester aldaar; onder aanteekening, dat beide betrekkingen gelijktijdig door hem zullen worden bekleed.

Tot sekretaris, tevens boekhouder bij het vendudepartement te Soerabaija. F. W. Ries, thans tweede kommies op het residentiekantoor aldaar.

BEVORDERD:

Tot kontroleurs der tweede klasse bij de landelijke inkomsten en kultures, G. P. W. A. van Spall en K. W. F. Valck Palm, thans kontroleurs der derde klasse.

Militair Departement.

BENOEMD:

Tot magazijnmeester der artillerie van de eerste klasse, met den rang van kapitein, de eerste luitenant-magazijnmeester der tweede klasse J. P. Huijser.

Civiel Departement.

ONTHEVEN:

P. H. Bodeman, van de verdere vervulling der betrekking van ontvanger der inkomende en uitgaande regten en van vendumeester te Banjermassing (Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo).

BENOEMD:

Tot ontvanger der inkomende en uitgaande regten te Banjermassing, J. W. A. Abbink, thans ambulante onderkommies der eerste klasse bij de recherche te Batavia.

Tot vendumeester te Banjermassing, de sekretaris der Zuid- en Ooster-Afdeeling van Borneo, W. C. Happé.

GESTELD:

Ter beschikking van den resident van Palembang, J. C. baron van Eck. ambtenaar op wachtgeld, laatstelijk kommies te Pontianak. en belast geweest met het civiele gezag te Soekadana. (Wester-Afdeeling van Borneo).

VERTREK VAN DE LAND-MAIL.

(Voor het land.) De Wd. resident van *Soerabaija* brengt bij deze ter kennisse van het algemeen, dat op **DINGSDAG** morgen, **DEN 20**sten aanstaande, des morgens ten 8 ure, de postpaketten zullen worden gesloten, bestemd voor de verzending naar *Europa* met de OVERLAND-MAIL.

SOERABAYA, *De Wd. Resident voornoemd,*
10 *September* 1853. SCHONCK.

(Voor het land.) Debiteuren aan het vendu-kantoor te *Soerabaya* over de maand *Mei* jl. welke nog achterlijk zijn in de voldoening hunner schulden, worden bij deze herinnerd dat de aanzuivering daarvan uiterlijk op ultimo dezer zal moeten plaats hebben, indien zij zich tegen geregtelijke vervolging willen vrijwaren.

SOERABAYA, *De Superintendent van gemeld kantoor,*
6 *September* 1853. J. J. MODDERMAN.

(*) *(Voor het land.)* Aangezien de voor *Pattie*, hoofdzetel van de residentie Japara, en voor de nabij gelegene plaatsen bestemde brieven, couranten, enz., enz., uit gebrek aan eene duidelijke aanwijzing van bezorging, meestal gesloten worden in het paket, gerigt aan het postkantoor te *Japara*, hoofdplaats van de afdeeling of assistent-residentie van dien naam, heeft er gedurig oponthoud in de afgifte daarvan plaats, omdat het postkantoor van *Pattie* op 40 palen van dat van *Japara* verwijderd is.

Ter voorkoming dier ongelegenheid worden belanghebbenden hierbij verzocht, om op hunne brieven, enz., gerigt aan personen, wonende te *Japara*, *Welahan*, *Maijong*, *Tambak* of *Patjongahan*, *Tjoembring*, *Melongo* en *Bandjaran*, te voegen „postkantoor te *Japara*"; doch op die, bestemd voor *Koedoes*, *Klamboe*, *Djoerang*, *Besitoe*, *Rendeng*, *Tandjoon Modjo*, *Klaling*, *Lansee*, *Pattie*, *Trankil*, *Dopang Angkattan*, *Djoewana*, *Pakkies*, *Taijoe*, *Pekiringan*, en *Wonoredjo*, te schrijven „postkantoor te *Pattie*."

PATTIE, *De Resident van Japara,*
26 *Augustus* 1853. C. F. BOUDRIOT.

(*) Ten dienste van sommigen onzer lezers hebben wij gemeend deze advertentie, welke zich bevindt in de *Samarangsche Courant* van 3 *September* N°. 36, eene plaats hier te moeten inruimen.

(Voor de Policie.) Is in de rivier *Kaliemaas* gevonden, een balk lang 25 voeten en breed 8 duimen.

Regthebbenden daarop gelieven zich te vervoegen ten policie-kantore alhier binnen eene maand gerekend van heden.

SOERABAYA, *De Adsistent-Resident voor de Policie,*
13 *September* 1853. SWERVER.

(Voor het land.) Op den 30sten *September* 1853 zal voor 's Lands pakhuizen publiek verkocht worden 22,000 ☙ BAND- of HOEPEL-IJZER, eenige KOFFIJ en verschillende voor de dienst overtollige Goederen.

SOERABAYA, *De Algemeene Pakhuismeester,*
7 *September* 1853. VAN MEERTEN.

(Voor het land.) Op de vendutie voor 's Lands pakhuizen op den 30sten dezer maand zullen nog verkocht worden eenige RESTANT PROVISIEN.

SOERABAYA, *De Algemeene Pakhuismeester,*
9 *September* 1853. VAN MEERTEN.

MAATSCHAPPIJ TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

DEPARTEMENT SOERABYA.

ALGEMEENE VERGADERING.

Op *Woensdag avond den 14den September* 1853, des avonds ten half 8 ure, in het nieuwe Schoolgebouw.

Verslag van de Ambachtsschool.
Voorlezing van het lid BROUÉRIUS VAN NIDEK.
Huishoudelijke zaken.
Betrekkingen met andere departementen.

Namens het Bestuur,
J. HAGEMAN JCz.
Secretaris.

VENDU-DEPARTEMENT.

Op *Donderdag den 15den September* 1853.

Voor de woning van den Chinees HAN HIAN GOAN, in de Chineesche Kamp, van 500 kleine en 50 groote krandjangs SUIKER.

Op *Vrijdag den 16den September* 1853.

Voor de toko van den Heer J. F. J. KARTHAUS, in de stad, van diverse TOKO- en ANDERE GOEDEREN.

Op *Zaturdag den 17den September* 1853.

Voor de toko den Heer C. DEAN, in de stad, van diverse TOKO- en ANDERE GOEDERN.

Op *Maandag den 19den September* 1853.

Door den Deurwaarder bij den Raad van Justitie alhier, bij wege van executie in de Kampong *Baroe*, van ACHT ERVEN met de daarop staande STEENEN met PANNEN gedekte HUIZEN, zoo mede eenige LOSSE GOEDEREN toebehoorende aan den Javaan WONGSO WIDJOJO.

Op *Dingsdag den 20sten September* 1853.

Voor de Garnizoens-Apotheek, voor rekening des boedels van wijlen den Officier van Gezondheid AREND VAN ROON, van GENEESKUNDIGE BOEKWERKEN en INSTRUMENTEN.

Idem des avonds in het Locaal der Societeit Concordia, van BOEKWERKEN.

Op *Donderdag den 21sten September* 1853.

Voor het pakhuis van SAID ALIE HABASSIJ, op de Kaliemaas, van 600 stuks JATTIE BALKEN.

SOERABAYA, den 14den September.

— Op *Dingsdag* morgen den 13den dezer, had op de gebruikelijke wijze in den dalm van den regent alhier plaats, de overgave en de overname van het bestuur dezer Residentie door den Wd. Resident den heer *G. C. Schonck* aan den nieuw benoemden Resident den heer *P. Vreede B.k.*

— Wij vernemen met genoegen, dat Z. Exc. de Gouverneur-Generaal heeft benoemd tot Regent van *Lamongan*, Radhen *Ario Tjokro Poerbo Negoro*, Patih van *Modjokerto*. Dit inlandsche hoofd heeft vroeger vele jaren in Nederland doorgebragt, en is bij de Europesche ingezetenen te *Modjokerto* zeer bemind.

— Nadat het stoomschip *Batavia*, op den 16den der vorige maand het Dok verlaten heeft, zijn er noodige reparatien aan het Dok gedaan. Op den 8sten dezer werd het stoomschip *Padang* er in opgenomen, dat hetzelve op den 10den verliet; waarop *Z. M.* schoenerbrik *Lansier*, binnen kwam, die den 13den dezer gerepareerd was.

Z. M. transportschip *Prins Willem Frederik Hendrik* ligt nu aan de beurt om in het Dok te worden opgenomen. Men kan nog niet bepaald opgeven, wanneer die bodem zal hersteld zijn, daar het Dok de werkzaamheden niet kan voortzetten, omdat de Javaansche timmerlieden niet genegen zijn, voor het gewone dagloon te werken.

Eene toekenning van hooger loon kan niet plaats vinden zonder magtiging van het gouvernement.

— Met verwondering lazen wij in N°. 8 van het *Indisch Schoolblad* eenige aanmerkingen op een berigt hetwelk in N°. 31 van den *Oostpost* omtrent het onlangs te *Soerabaya* gehoudene school-examen gegeven werd. (*)

Wij zullen hier niet onderzoeken in hoe verre Examina en Prijsuitdeelingen al dan niet doelmatig zijn. Het zijn Gouvernements instellingen, welke wij in dit blad niet willen of mogen beoordeelen en laken. De uitgave van dit weekblad dagteekent van Januarij jl., het is dus zijne schuld niet, dat men de verdiensten van vroegere personen niet heeft vermeld; nog minder acht het sich geroepen daarop thans terug te komen. Dat de waarheid vroeger niet verbreid werd, en alzoo tegenwoordig welligt niet bekend is, valt voorzeker te betreuren; doch het zou dwaas zijn daarom de waarheid van het tegenwoordige te verzwijgen en niet bekend te maken. Overigens kunnen wij niet begrijpen welk verband er tusschen vooruitgang en ons eenvoudig *(opgehemeld ??)* berigt bestaat.

Doch met de grootst mogelijke verbazing lazen wij de beschuldigingen van „onbedachtzaamheid," van „minst genomen onregtvaardig te zijn geweest," van „weerlooze personen te hebben aangevallen," enz.

Ofschoon het bovenstaande voldoende is om aan te toonen dat wij geene partijdigheid of personaliteiten op het oog hadden, zoo kan het toch mogelijk zijn dat wij onwetend vroegere personen gegriefd hebben. Hun geven wij het woordje *weder* volgaarne ten, geschenke. Doch aan den schrijver in het *Indisch Schoolblad* willen wij nog de vraag doen: hoe hij ons berigt, niet *minst*, maar *meest* genomen, heeft opgevat?

Het spreekwoord: „dat nieuwe bezems schoon vegen", is oud en waar; doch wij hebben bij het stellen van ons berigt, evenmin als nu, aan oude of nieuwe bezems gedacht; en kunnen noch willen hier nagaan op wien het eigenlijk doelt. De redactie van den *Oostpost* wenscht, even als vele andere nieuwsbladen, zooveel mogelijk personaliteiten te vermijden; en ze vooral niet in berigten van dien aard op te nemen. Doch het komt ons voor dat de toepassing van bovengemeld spreekwoord, *minst genomen*, eene groote onregtvaardigheid omtrent ons onbekende weerlooze personen is.

Indien het den schrijver in het *Indische schoolblad* mogt behagen onze vraag te beantwoorden, dan zullen wij hem wederkeerig mededeelen, hoe wij over de toepassing van zijn spreekwoord op zijn *meest genomen*, denken. Ook bij die mededeeling zullen wij personaliteiten vermijden.

Ten slotte moeten wij onze geachte lezers opmerken, dat de nog zoo jeugdige leeftijd van den *Oostpost* ons geen regt geeft iemand het woordje *weder* op te dringen. Immers kan men het er in de verbeelding bij plaatsen, dan wel aflaten.

(*) In het Indisch Schoolblad N°. 8 leest men het volgende artikel:

In *de Oostpost* d.d. 27 Julij N°. 31 lezen wij met bevreemding het volgende berigt:

. . . .

Wij zeggen met bevreemding, omdat wij dat Blad hebben leeren kennen, als vooruitgang huldigende, en echter daarin vonden opgehemeld eene handeling, welke tegenwoordig zoo algemeen bestrijders vindt, wij bedoelen de openbare Examens en Prijsuitdeelingen.

Nog meer bevreemdde ons het slot van dat art: Dit examen enz."

Is het waar, dat zulk eene overtuiging op een openbaar Examen kan worden verkregen, dan bevreemdt het ons, dat juist dit laatste Examen die overtuiging heeft te weeg gebragt.— Dit toch moet het geval zijn, of de steller heeft niets nieuws verteld.

Met eene enkele uitzondering toch is het personeel der Onderwijzers hetzelfde gebleven. Heeft het vroeger dan aan den wil dier Onderwijzers ontbroken; dan mogen wij die Heeren met hunne verbetering gelukwenschen; doch vinden wij dan eenigen waarborg voor de toekomst? —

Heeft dit Examen eindelijk met alle andere openbare Examens gemeen, dat het genoemde overtuiging kan vestigen of niet vestigen, (wij laten dit beweren liefst vooralsnog in het midden), dan heeft de steller waarschijnlijk het woordje *weder* vergeten.

Vinden wij in dit stuk het: *nieuwe bezems vegen schoon*, niet al te zeer bewaarheid? — En heeft de steller niet, minst genomen, eene onregtvaardigheid jegens eenen afwezige en daardoor voor het oogenblik weerlooze begaan?

Wij willen niets afdingen op de verdiensten onzer ambtgenooten; maar hebben te veel achting voor den man, die meer dan twintig jaren het bestuur der school te Soerabaya had, om met eenig enkel, zeker onbedacht gesteld artikel, zijne verdiensten te zien op zijde schuiven.

Een ieder drage tot verbreiding der waarheid het zijne bij!

ADVERTENTIEN.

LANDRAAD

Op een nader te bepalen dag, zullen op regterlijk gezag worden verkocht 8/15 aandeelen in het HUIS en ERF, door WONGSODIWIRIO bewoond, in de kampong *Srodjo-Kaliemaás*, stad *Soerabaya*.

SOERABAYA, 12 *September* 1853. (284)
De Wd. Griffier,
J. HAGEMAN JCz.

LANDRAAD.

Op de vendutie der VASTE GOEDEREN van WONGSOWIDJOIJO en WONGSODIWIRIO, den 19*den September* aanstaande, zullen ook worden verkocht, alle hunne LOSSE GOEDEREN, op regterlijk gezag.

De Wd. Griffier,
(274) J. HAGEMAN JCz.

VENDUTIE

Op den 20*sten September* des morgens ten 8¼ uur, zal in het woonhuis naast de Garnizoens-Apotheek vendutie worden gehouden van GENEESKUNDIGE BOEKWERKEN, INSTRUMENTEN; eene HUISAPOTHEEK, eenige GENEESMIDDELEN, 2 GESPEN voor langdurige dienst als Officier enz., alles behoorende tot den boedel van wijlen den Officier van Gezondheid, P. v. d. AREND VAN ROON. (277)

VENDUTIE

Op *Donderdag den* 29*sten September*, ten huize van den ondergeteekende in de *Kalie Sossok* No. 2 van eenen netten wel geconserveerden INBOEDEL.

Deze vrij COMPLETE INBOEDEL is inmiddels uit de hand te koop.

(278) C. A. GARTMAN.

TE KOOP

EEN HUIS, op de Grissesche weg, te bevragen bij
(282) Wed. VON SCHULZ.

FRANSCH
BREMER
PALE ALE
ENGELSCH
POORTER
HAANTJES
LANS en
VALKENBIER
(283) VAN DELDEN.

WISSELS OP NEDERLAND EN OP LONDEN.

te bevragen bij den Agent van de Factorij der Nederlandsche Handelmaatschappij alhier. (276)

J. Y. KINGDOM zal verhuizen den aanstaande 15*den September* van *Kalie Sossok* No. 2. naar zijn eigen Huis juist achter de *Waterstaat*. Bij hem is te bekomen PATENT ENGELSCHE VEEREN en ASSEN en meer andere GOEDEREN voor *Contant*.

SOERABAYA, 31 *Augustus* 1853. (261)

OP NIEUW ONTVANGEN.

GEBORDUURD en GEDAMMASCEERD GORDIJNGOED en zeer fraaije FRANJES in allé kleuren, LOUSIANE in alle kleuren voor Heeren JASSEN.

(269) E. MARTENS.

PRACHTWERKEN,

ZEER GESCHIKT VOOR CADEAUX AAN DAMES EN IN SALONS.

FRAAIJE PLATEN.

Bij den boekverkooper E. FUHRI zijn ontvangen de navolgende werken:

ILLUSTRATIEN.

Bernardin de Saint Pierre. Paul et Virginie.
Alph. Karr. Voyage autour de mon jardin.
Mad. La baronne de Staël. Corinne, ou l'Italie.
Goethe. Werther.
Goldsmith. Le vicaire de Wakefield.
La Pervenche. Livre des salons.
Eug. Guinot. L'été à Bade.
Versailles. Palais, Musée, Jardins.
Contes de Charles Nodier.
Girault de Saint Fargeau. Les Beautés de la France.
Léon Guérin. Veillées du vieux matelot.
Muntgomery's Sacred gift.

PLATEN.

Etudes.
Belles de jour et belles de nuit.
's Hage en Omstreken.
Béranger illustré.
Solitude et Attente.
Les Etudians à Paris.
Le tohu bohu plaisant.
Album oriental.
Dans les bois.
Soirée de garçon.
Marine française.
(254)

PIANO-ATELIER.

De ondergeteekende heeft van Europa ontvangen, een geassorteerd factuur **STAAL-** en met **KOPER OMWOELDE SNAREN**, benevens **ZWARK** en **LIGTE VILTEN** en hetgeen voor kleine en zware Piano-Reparatiën noodig is.

Hij recommandeert zich, voor het repareren en stemmen, zoowel binnen als buiten de Residentie *Soerabaya*.

(270) B. S. VAN COEVORDEN.

DE KINDER-COURANT.

AFLEVERING 25—39.

Voor de inteekenaren op dat nuttige weekblad te bekomen bij
(275) E. FUHRI.

ONTVANGEN

Echte Hollandsche Koek en Banket,

ALS:

Secretaris-, Sucade-, Schillen- en Deventer-koek.	Vuursteenen met likeur.
St. Nicolaas, in fleschen.	Biscuit à Vanille.
Id. Id. in trommels.	Letter-, en Thee-Banket.
Citroen Carmels.	Madera snetlaagjes
Framboosen koekjes.	Amandelen Bergjes.
Jujubes. (echte)	Vanilla Ringen.
Haarlemmer Halletjes.	Roode Turons.
Utrechtsche Theerandjes.	Pain d'Orange.
Weesper Moppen.	Amandelen Kransjes.
Tafel beschuit.	Macaroni Titas.
Bruids amandelen.	Chocolaad robe de Chambre.
Pepermunt.	Idem Vanille.
Muisjes.	Idem Poudre.

Verder diverse Blikken **GROENTEN** in sortering, als mede ook:

Gebraden Haas.	Brusselsche kooltjes etc.
Hazenpeper.	Bessen sap etc.
Bloemkool met saucijsen.	

En een aantal meer **PROVISIEN**, alles pas ontvangen bij
(265) E. MARTENS.

Bij den ondergeteekende is te bekomen:

HET ENGELSCH BESTUUR IN OOST-INDIE, VERGELEKEN MET HET NEDERLANDSCHE. . . . . *f* 1.—
ONZE TIJD. *Merkwaardige gebeurtenissen onzer dagen.* 10 dln. . . . . „ 40.—
HETZELFDE WERK. Deel IX en X. . . . . . „ 8.—
HETZELFDE WERK. Per deel. . . . . . . „ 5.—

Ook wordt door hem met succes gedebiteerd:

J. F. G. BRUMUND. *Indiana. Verzameling van stukken van onderscheiden aard over landen, volken oudheden en geschiedenis van den Indischen Archipel.* Met platen en kaarten. . . . . „ 6.—
IDEM. *Hetzelfde werk.* Franco per post. . . „ 8.—
IDEM. *Want hoedonig is uw leven.* Jac. IV : 14. Leerrede. . . . . „ 1.—

(272) E. FUHRI.

LIMOENSAP

Te bekomen bij de
(264) *Wed.* VON SCHULTZ.

PAS AANGEBRAGT

Allerprachtigste BLOEMEN, VEEREN en COIFFURES.

(266) E. MARTENS.

JAVA GOVERNMENT GAZETTE.

Van 29 *Februarij* 1812 tot 19 *Augustus* 1816, No. 1—234.

Dit zeldzaam voorkomende werk zal in den loop dezer maand op vendutie dan wel uit de hand verkocht worden.

Is te bezigtigen bij (228) E. FUHRI.

SOCIETEIT CONCORDIA.

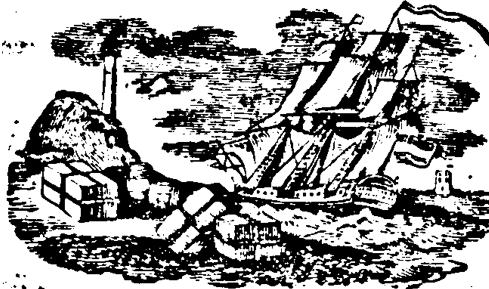
MILITAIRE MUZIJK op *Zondag den* 18*den September*, des avonds van 8 tot 10 uur.

Namens de Directie,
De Secretaris,
(279) ABBEMA.

GEBOORTEN.

Bevallen van eenen ZOON A. F. MACLACHLAN, GEHNE.
SOERABAYA, den 11*den Sept.* 1853. (280)

SCHEEPSBERIGTEN.

Voor passage naar NEDERLAND wordt aangeboden het *Nederlandsch* snelzeilend gekoperd kampanje-schip **JUNO** kapt. L. W. VAN RIJN VAN ALKEMADE, uitmuntend ingerigt voor het overbrengen van passagiers, om tegen het laatst dezer maand van *Pasoeroean* over *Batavia* te vertrekken; nadere informatiën te bekomen bij den gezagvoerder aldaar en te *Soerabaya* bij de agenten

(281) F. D. GRANPRÉ MOLIÈRE & CO.

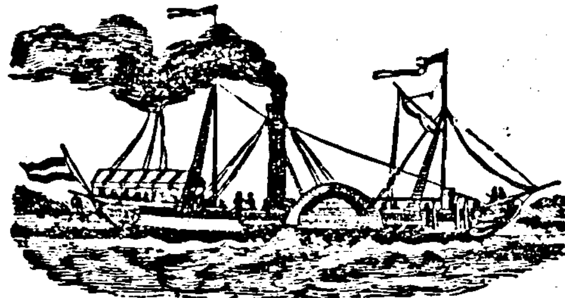

Voor passage naar NEDERLAND wordt aangeboden het snelzeilend Ned. schip *Canton*, Kapt. TWEEHUIJS.

Dit schip bijzonder ingerigt voor den overvoer van passagiers, vertrekt aan het einde dezer maand van deze plaats.

Voor nadere informatiën vervoege men zich bij

SOERABAYA, 6 *September* 1853.
De Agenten
TIEDEMAN & VAN DER BURG.
(273)

STOOMVAART OP GRISSEE VOOR HET OVERBRENGEN VAN PASSAGIERS.

De nieuwe regeling, geannonceerd in het Soerabayasch Nieuws- en Advertentieblad, 3 *September* N°. 35, wordt niet in werking gesteld. De uren van vertrek zijn als vroeger:

Van Grissee om 6½ 's morgens.
„ Soerabaya „ 9½ „
„ Grissee „ 2 's middags.
„ Soerabaya „ 4½ „ (271)

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de redactie van het weekblad de Oostpost.

Overtuigd van de wezenlijke belangstelling, welke uw geacht blad, in de vooruitgang onzer koloniale industrie, zoowel als in die van het Moederland stelt, gelooft een Pasoeroewansch suikerfabrijkant met grond te mogen vertrouwen, dat het mededeelen van het eerst in werking treden der stoom-suikerkook-toestellen, in het luchtledige, op de fabrieken *Gaijam* en *de Hoop*, welke tevens de eerste zijn, die in de Residentie *Pasoeroean*, tot het fabriceeren van suiker worden gebezigd, uwe redactie niet ongevallig zal zijn, waarom hij dan ook bescheiden de vrijheid neemt, voor het onderstaande een plaatsje in uwe kolommen te verzoeken.

Genoemde suikerkook-toestellen zijn in de établissementen van de heeren *van Vlissingen van Heel* & *Derosne Cail* & *Co* te *Amsterdam* vervaardigd. Den 2*den* Mei ll., met het schip *Hendrika*, kap. *P. Admiraal* op de reede van *Pasoeroean* aangevoerd zijnde, waren ze tegen het einde van diezelfde maand op de fabrieken aangebragt, waarna de opstelling een aanvang nam, die met de meeste zorg onafgebroken is voortgezet geworden, zoodat ze op eerst genoemde fabriek reeds den 29*sten* Julij ll. en op laatstgenoemde den 10*den* Augustus, voor het eerst tot de suikerfabrikaadje werden gebezigd.

Allen die de toestellen zoowel vóór, als na hare opstelling hebben in oogenschouw genomen, hebben niet kunnen nalaten hunne bijzondere tevredenheid over hare deugdzame en sierlijke bewerking, en hoogst doelmatige plaatsing te betuigen; terwijl het den fabrijkanten van genoemde fabrieken tot een waar genoegen strekt met nog tien andere in hunne residentie aan eene Nederlandsche fabriek hunne bestellingen te hebben opgedragen, welke reeds zoovele blijken van hare kennis in de vervaardiging van suikertoestellen, zoowel op *Java* als elders heeft gegeven, waardoor zij niet alléén eene aanzienlijke tak van industrie in *Nederland* bevorderlijk zijn geweest, maar het tevens voldingend is bewezen, het Amsterdamsche Etablissement aan het hun geschonken vertrouwen ten volle heeft beantwoord.

10 *September* 1853. *Een Pasoeroeansch Suiker-fabrijkant.*

DE NEGERHUT,

OF

HET LEVEN DER NEGERSLAVEN IN NOORD-AMERIKA.

Vertaald naar het oorspronkelijke door P. MUNNICH.

— De Heer heeft geholpen. antwoordde Samuel op vromen toon. — Zooals ik pas heb gezeid, dat's Voorzienigheid, anders niet; voorzienigheid, waarover meesteres ons zoo dikwijls gesproken heeft. Daar zijn altijd instrumenten die Gods wil uitvoeren. Nu is 't zeker, dat als ik er van daag niet bij was geweest, dat ze misschien wel een dozijn malen gegrepen was. Was ik 't niet, die van morgen de paarden op den loop deed gaan, en ze tot van middag aan 't hollen hield? Heb ik dezen avond den heer Haley niet vijf mijlen van den regten weg geholpen? of anders had hij Liza net zoo makkelijk gekregen als een hond een konijn. Dit alles is immers voorzienigheid.

— Het is eene soort van voorzienigheid, die gij in den vervolge liever achterwege moet laten, Samuel. Ik duld zoodanige handelingen op mijne plantage niet, zeide de heer Shelby, met de vereischte gestrengheid.

Het is gewis even nutteloos bij een neger boosheid voor te wenden, als bij een kind; beiden zien zeer duidelijk hoe men het meent, ofschoon de eerste zich doorgaans onnoozel houden. Samuel was dus door deze bestraffing geenszins ontmoedigd, alhoewel hij diep berouw veinsde en zijne lippen liet hangen.

— Meester heeft gelijk, volkomen gelijk. Het was niet goed van mij, dat's niet te ontkennen; en natuurlijk willen meester en meesteres zulke handelingen niet aanmoedigen. Ik voel dat wel; maar een arme neger als ik, is dikwijls magtig aan 't kwaad blootgesteld, en vooral tegen zulke lui als die heer Haley. Dat 's geen fatsoenlijk man. Iemand, die opgevoed is als ik, moet dát tegen wil en dank opmerken.

— Wel, Samuel! zeide mevrouw, — daar gij uwe dwalingen inziet en berouw hebt, ga dan nu naar moeder Chloé, en zeg haar, dat zij u wat van dien kouden ham geve, die van middag overgeschoten is. Gij en Andries zult wel honger hebben.

— Mevrouw is veel te goed voor ons, antwoordde Samuel, met eene vrolijke buiging het vertrek verlatende.

Men zal wel opgemerkt hebben dat Samuel eene aangeborene begaafdheid bezat, die hem in de staatkundige wereld ver had kunnen brengen. Hij wist, namelijk elke verandering van zaken tot zijne eigen voordeel en lof te gebruiken. En daar hij meende zijne vroomheid en ootmoed ten genoege zijner meesters in de zaal betoond te hebben, plakte hij zijne palmbladen hoed met eene soort van vrije en gemakkelijke houding op het hoofd; en begaf zich naar het rijk van moeder Chloé, met het voornemen de loftuitingen der keukenbewoners in de oogsten.

— Nu zal 'k die negers daar overbluffen, zeide hij in zich zelven, — de kans is mooi; bij God, ik zal ze verbaasd doen staan.

Een der grootste genoegens van Samuel bestond in het vergezellen zijns meesters naar alle soorten van staatkundige bijeenkomsten. Op een hek of boom gezeten, luisterde hij alsdan gretig naar de sprekers, en onder zijne kameraden teruggekeerd trachtte hij met de levendigste gebaren, in eenen allerkoddigsten stijl, en met de meest mogelijke deftigheid het gehoorde terug te geven. En ofschoon de hoorders onmiddelijk rond hem van dezelfde kleur als hij waren, zoo gebeurde het dikwijls, dat er achteraan blankeren of meer beschaafden stonden, die lagchende en goedkeurende toeluisterden, waarop Samuel niet weinig trotsch was. Inderdaad beschouwde hij zich als bijzonder welsprekend, en verzuimde nooit eene gelegenheid, om deze talenten ten toon te spreiden.

Nu had er reeds van ouds tusschen Samuel en moeder Chloé eene soort van veete of koelheid bestaan; maar daar hij tot de gevolgtrekking kwam dat zijn gang naar de keuken op een lekker maal, als beginsel of basis rustte, zoo besloot hij zich zoo verzoenend mogelijk aan te stellen. Wel wist hij dat de bevelen van mevrouw tot den letter zouden nagekomen worden, maar hij meende toch ook dat moeder Chloé er vrij wat uitbreiding aan geven kon. Daarom verscheen hij voor haar met een aandoenlijk en onderworpen voorkomen, even als iemand, die voor het welzijn zijner medeschepsels veel geleden heeft; wijdde in het breede uit over de daadzaak, dat mevrouw aan moeder Chloé de keuze had gelaten, om hem wat goeds voor te zetten, dewijl de keukenmeid beter dan zij wist, wat er in de keuken te missen was. Hierdoor bragt hij hare opperheerschappij eene openlijke hulde toe, en slaagde er in haar voor zich te winnen; en al ware hij de verloren zoon zelven geweest, had hij met geene meer moederlijke mildheid behandeld kunnen worden. Hij zat dan ook weldra gelukkig en zegevierend voor eenen grooten tinnen schotel, welke eene soort van mengelmoes bevatte, van hetgeen sints twee of drie dagen overgeschoten was. Gesneden ham, gebak, brokken van pasteijen, in alle bedenkelijke meetkunstige figuren, hoenderbouten, ganzenlever, en zoo voorts, alles in eene schilderachtige vermenging; terwijl Samuel als alleenheerscher over al die lekkerneijen, met den hoed scheef op hoofd, Andries onder zijne hooge bescherming nam en onder zijn vaderlijk opzigt hield.

De keuken was vol met zijne kameraden, die van alle kanten waren toegesneld, om den afloop der zaak te vernemen. Dit was het uur van Samuels triomf. De gebeurtenissen werden herhaaldelijk medegedeeld, op verschillende wijze opgesmukt, om ze zoo belangrijk mogelijk te maken. Luid, schaterend gelach vergezelde het verhaal, terwijl het kleine grut dat in grooten getale op den vloer lag te rollen, het geraas niet weinig vermeerderde. Doch Samuel behield zijne onverstoorbare deftigheid, alleenlijk nu en dan de oogen latende rollen, om zijne hoorders een beter begrip van de geschiedenis te geven.

— Gij ziet dus, mijne waarde landgenooten, zeide hij, met geestdrift een kalkoen-bout in de hoogte heffende, — gij ziet dus, dat ik voor jelui allen zou doen, wat ik voor dat kind gedaan heb; ja! voor jelui allen! want één uit den nood te redden, is net zoo goed, als 't allen te doen; 't beginsel is één; dat is klaar. En zoo 't ooit mogt gebeuren dat er wederom een van die slavenhandelaars achter een van ons volk heenzit, dan zal *ik* er bij zijn. Dan ben *ik* de man, waarmee hij te doen krijgt. *Ik* ben de man, die voor jelui allen in den bres springt, broeders! Ik zal uwe regten handhaven, tot mijn laatsten snik. Dat zal ik!

— Maar Sam, vroeg Andries, — nog dezen morgen heb je mij verteld, dat je dien vreemden heer zou helpen, om Liza te vangen. Jou praat klopt niet.

— Hoor eens, Dries! zeide Samuel met waardige meerderheid, — ik zeg je eens vóór al: jij moet niet praten over dingen, waarvan je geen zier weet. Jongens als jij, Dries, meenen 't goed, maar ze kunnen niet verwacht worden, te *riddeneren* over de groote beginselen van menschelijke daden.

Andries zag bedremmeld, bijzonder over het vreemde woord *riddeneren*, dat hij nog nooit gehoord had. Samuel ging voort.

— Ik volgde mijne *consciensie*, Dries, toen 'k meende Liza te vangen, omdat ik dacht dat meester 't wou hebben. Toen ik hoorde dat meesteres 't niet wou hebben, dacht ik ook anders. Dat was nog meer van die *consciensie*, Dries, omdat de lui hier beter doen, als ze de zijde van meesteres houden. Zoo zie je dus, Dries, dat 'k in beide gevallen volgens mijne *consciensie* handelde, en mij aan beginselen vasthield. Ja! beginselen! riep hij met verheffing van stem uit, — waar deugen ze voor, als we er ons niet aan vasthouden; dat wou ik wel er 's weten? Daar Dries, nu geef ik u dat been, er zit nog wat aan; ge moogt 't afkluiven.

Daar Samuel met open mond aangehoord werd, moest hij wel voortgaan.

— Nou over de vasthoudenheid, mijne waarde vrinden! Dat 's een ding, dat door velen niet zoo klaar ingezien wordt. Nou moet jelui weten, dat een man die van daag zus en morgen zóó handelt, regt het tegenovergestelde, niet volhardend is; zoo zeggen de menschen, en met regt . . . . Dries, lang me dien koek er's over . . . . Maar, laat ons in de zaak gaan. Ik hoop, dat de heeren en dames 't me niet kwalijk zullen nemen, dat ik eene gewone vergelijking maak. Ik wil proberen een hooischelf te beklimmen. Ik zet den ladder aan dezen kant; maar 't lukt niet. Dan beproef ik 't daar niet meer, maar zet mijn ladder aan den anderen kant. Ben 'k dan niet volhardend. Ik ben volhardend in het beklimmen van den hooischelf. Ziet ge 't, jelui altemaal?

— 't Is misschien het eenigste ding waarin je volhardend zijt geweest, mompelde moeder Chloé, die zeer onrustig werd. De vrolijkheid der andere toehoorders maakte haar wrevelig.

— Ja, inderdaad, riep Samuel opstaande. Ja! mijne medeburgers en dames van de andere kunne in 't algemeen, ik heb beginselen, en ik ben er trotsch op; ze zijn nooit in deze tijden; ja in alle tijden. Ik heb beginselen, en ik hou er me stevig aan vast. Alles, wat ik denk dat beginsel is, neem ik aan. Ik zou haast gelooven, dat als ze me levend wilden verbranden, dat ik dan regtop naar den paal zou wandelen, en uitroepen: hier kom ik om mijn laatste bloed voor mijne beginselen, voor mijn land, voor het algemeene belang, voor de maatschappij te storten!

— Wel, zeide moeder Chloé, een uwer beginselen zal nu zijn, je biezen te pakken en naar bed te gaan; of denk je, dat iedereen tot morgenochtend wil opblijven. En jelui, klein gespuis, om geen klappen op te loopen is het beste dat je zoo spoedig mogelijk afbrast; al heel spoedig; begrepen?

— Negers! riep Sam, zijne palmbladen hoed met zalving zwaaijende: — hoort mij allen. Mijne zegen geef ik u, mijne zegen laat ik u. Ga nu naar bed en slaap als zoete kinderen.

En na die hartroerende zegening ging de vergadering uiteen.

HOOFDSTUK IX.

Waarin blijkt, dat een Senateur slechts een mensch is.

Het schijnsel van een helder vuur, in eene nette, zindelijke zaal aangelegd, weerkaatste op het behangsel en op het metaal van een schitterend theeservies. De senateur Bird trok zijne laarzen uit, om een paar mooije, eerst onlang door zijne vrouw afgewerkte muilen aan te doen; terwijl mevrouw Bird, die er bijzonder opgeruimd uitzag, bezig was om thee te zetten, van tijd tot tijd drie dartele kinderen berispende, die allerlei kattenkwaad uitvoerden.

— Tom! laat toch den knop van de deur met rust. Maria trek de kat niet bij den staart. Arme poes! Jim klim niet op de tafel; doe het niet. Gij kunt u niet verbeelden, manlief, hoe gij ons allen verrast hebt, met van nacht te huis te komen.

— Ja, ja, ik vond het niet ongeraden een kort verlof te nemen, ten einde eenigen tijd de genoegens van den huiselijken haard te kunnen smaken. Ik ben erg vermoeid, en heb een weinig hoofdpijn.

Mevrouw Bird wierp het oog op een fleschje met kampherwater, dat in een half geopend kastje stond, en scheen het te willen krijgen, maar haar echtgenoot hield haar terug.

— Neen, neen, Maria, geen medicijnen. Een kop warme thee en wat huiselijk gemak is alles wat ik behoef. Dat zitten in de wetgevende vergadering is buitengewoon vermoeijend.

De senateur glimlachte, als of hij er toch behagen in schepte, dat hij zich voor zijn vaderland opofferde.

— Wel zeide zijne vrouw, nadat de thee gereed was, — wat hebben ze in den senaat uitgevoerd?

Nu was de kleine, zachte mevrouw Bird niet gewoon zich met staatszaken te bemoeijen, en meende wijsselijk, dat zij te huis genoeg te doen had. De heer Bird was daarom zeer verwonderd over die ongewone vraag en antwoordde:

— Niets gewigtigs.

— Maar is het waar, dat ze eene wet hebben gemaakt, welke verbiedt aan de arme kleurlingen, die hier langs komen, eten en drinken te geven? Ik had wel gehoord dat er van eene zoodanige wet sprake was, maar dacht niet dat zij in een christenland zou aangenomen worden.

— Wel, Maria, wordt gij maar zoo dadelijk eene staatkundige?

— Neen, gekheid! In het algemeen geef ik geene duit voor al uwe beraadslagingen, maar ik beschouw die wet als wreed en onchristelijk; en ik hoop, mijn beste, dat zij niet doorgegaan is.

— Er is eene wet aangenomen, die een iegelijk verbiedt hulp te verleenen aan voortvlugtige slaven, die van Kentucky de rivier over komen. Die rustelooze afschaffers willen hunne beginselen van vrijgeving zoo sterk doordrijven dat onze broeders in Kentucky in eenen toestand van hevige opgewondenheid verkeeren; en het is noodzakelijk, ja christelijk, dat er door den Staat iets gedaan worde, om hen wat gerust te stellen.

— En hoe luidt die wet? Verbiedt zij ons deze arme schepsels voor eenen nacht te huisvesten, hen wat te eten te geven, eenige oude kleeren te schenken, en hen daarna te laten vertrekken?

— Welzeker, mijn waarde, daardoor zou men hunne medepligtige worden, weet gij.

Mevrouw Bird was eene bedeesde, kleine, blozende vrouw van omstreeks vier voeten lang. Zij had zachte, blauwe oogen, op haar gelaat lag het dons eener perzik verspreid en hare stem was zacht en streelend. Wat haar moed betreft, het gekakel van eenen kalkoenschen haan had haar eens op de vlugt gejaagd, en een gewone huishond behoefde slechts zijne tanden te laten zien, om haar op een gevoegelijken afstand te houden. Haar echtgenoot en hare kinderen waren voor haar de geheele wereld; en in hare huishouding heerschte zij meer door verzoeken en overtuiging, dan door bevelen en redenering. Er was slechts één ding dat haar kon opwinden, en dat vloeide voort uit haar buitengewoon zacht en medelijdend karakter; de minste wreedheid namelijk, maakte haar boos; welke drift, de algemeene zachtheid van haar karakter in aanmerking genomen, des te onbegrijpelijker en onrustbarender was. Over het algemeen was zij de toegevendste aller moeders, doch desniettemin herinnerden hare kinderen zich nog altijd de gestrenge kastijding, die zij hadden ondergaan, toen zij eens met eenige andere kwade jongens uit de buurt, eene kat gesteenigd hadden.

— Wil ik u wat zeggen, verhaalde de oudste zoon, — ik was toen wezenlijk bang. Moeder kwam zoo woedend op mij af, dat ik dacht, dat zij zinneloos was. Ik kreeg slaag, en werd zonder eten naar bed gezonden, alvorens ik wist, wat er eigenlijk gaande was. Doch daarna hoorde ik haar achter de deur tranen storten, hetgeen mij meer smart deed, dan al haar slaan. En ik kan u verzekeren, wij hebben nooit weêr eene kat gesteenigd.

Na het gesprek dat tusschen de beide echtgenooten gehouden was, stond Mevrouw Bird driftig op; hare wangen kleurden zich van verontwaardigidg, hetgeen haar gelaat nog schooner deed worden. Met eene vaste houding naderde zij haren echtgenoot en vroeg op een beslissenden toon:

— Zeg, Jan! Ik wenschte wel te weten, of gij denkt dat eene zoodanige wet regtvaardig en christelijk is?

— Gij moet mij niet doodslaan, Maria! als ik antwoord: *Ja.*

— Dat had ik nooit van u gedacht, Jan! Gij hebt er toch niet vóór gestemd?

— Dat heb ik, mijne schoone staatkundige.

— Gij moest u schamen, Jan! Tegen arme, broodelooze, van schuilplaats beroofde schepsels. Het is eene schandelijke, boosaardige, verfoeijelijke wet; en ik zal haar bij de eerste gelegenheid de beste overtreden. En ik hoop dat die gelegenheid zich weldra zal voordoen; dat hoop ik. Het begint er mooi uit te zien! eene vrouw zou geen warm avondmaal of een bed aan arme, uitgeputte schepsels mogen geven, alleen omdat zij slaven en gedurende hun geheele leven gekweld en onderdrukt geworden zijn. O! die ongelukkigen!

— Maar, Maria! luister dan toch. Uwe gevoelens zijn juist, en wel der behartiging waardig, mijn beste; en ik bemin er u des te meer om. Doch wij mogen niet dulden, dat ons gevoel over onze rede, over ons oordeel den baas speelt. Gij moet de kwestie niet beschouwen, als eene zaak van persoonlijk gevoel. Er zijn groote publieke belangen mee gemoeid. Er bestaat zulk eene publieke opgewondenheid, dat wij onze eigene gevoelens moeten opofferen.

— Jan! van al uwe politiek begrijp ik niets, maar ik kan mijn Bijbel lezen; en daaruit leer ik, dat men de hongerigen spijzen, de naakten kleeden, en de verslagenen van harten troosten moet. En dien Bijbel denk ik te volgen.

— Maar, er zijn omstandigheden, waarin gij door dat te doen, de maatschappij helpt in wanorde brengen.

— Gehoorzaamheid aan God kan de maatschappij nooit in wanorde brengen. Ik ben er van overtuigd. En altijd doet men wel, in alles Gods geboden op te volgen.

— Hoor mij aan, Maria; en ik zal u met duidelijke bewijzen aantoonen, dat. . .

— Kom, kom, gekheid, Jan! Al spraakt gij den geheelen nacht, gij zoudt mij toch niet overtuigen. Maar ik zal u ééne vraag doen, Jan. Zoudt gij een hongerigen, verkleumden, uitgeputten natuurgenoot uwe deur uitjagen alleen omdat hij een voortvlugtige slaaf is? Zoudt gij?

Om de waarheid te zeggen, onze senateur had het ongeluk van een zeer menschlievend en medelijdend man te zijn, die niemand in verlegenheid zou laten. En wat het ergste was, zijne vrouw wist dat, en tastte hem dus in zijne kwetsbare zijde aan. Alvorens op hare vraag te antwoorden, nam hij die middelen te baat, welke men gewoonlijk bezigt, om tijd te winnen. Hij hoestte herhaaldelijk, trok zijne zakdoek uit den zak, en veegde zijn bril af. Mevrouw Bird zijne verlegenheid bemerkende, schroomde niet van haar voordeel gebruik te maken.

— Ik wilde u wel eens zulk eene wreede daad zien doen, Jan; dat wilde ik waarlijk. Bij voorbeeld, om eene arme vrouw in een sneeuwstorm de deur uit te jagen, of misschien in de gevangenis te doen brengen. Gij zoudt dat zeker doen!

— Natuurlijk; het zou echter eene smartelijke pligt zijn, zeide de snateur op een gematigden toon.

— Pligt, Jan! gebruik dat woord toch niet. Gij weet dat het geene pligt is; dat kan het niet zijn. Wanneer de menschen niet willen dat hunne slaven wegloopen. laten zij ze dan goed behandelen; dat is mijne meening. Als ik slaven had (ik hoop ze nooit te hebben), dan zou ik wel eens willen zien of ze van mij zouden wegloopen; en van u ook, Jan. Ik zeg u, men ontvlugt de plaats niet, waar men het goed heeft; en als de negers wegloopen, dan hebben de arme schepsels honger, koude en vrees genoeg te lijden, dan dat een ieder nog tegen hen zou zamenspannen. In het kort: wet of geen wet, ik zal het niet doen zoo waar mij God helpe.

— Maria, mijn beste Maria! laat ons toch bedaard redeneren.

(Vervolg hierna.)

VREEMDEN-LIJST.

AANGEKOMEN.

8 Sept. W. Strijkenberg, D. B. Siegel en C. V. Bechade, allen van Pasoeroean; H. H. Wanhoff, van Grissee. — 9 Sept. Mej. A. H. Zwartjes en J. F. Jacobsz, beiden van Pasoeroean. — 12 Sept. J. Beerlein, van Ngawie; J. Swart, van Probolingo; H. J. Crameer, van Malang; Mr. Forsijff, van Madioen; baron van Lawick van Pabst, van Samarang. — 13 Sept. J. Buisson dest. Remij, C. L. Gerrits, P. Berg, W. H. Condoo, O. C. Matzen, allen van Pasoeroean; A. C. den Dekker en C. Ligtenberg, beiden van Ngawie; Mej. M. M. Wetzel en F. C. van Leeuwen, beiden van Probolingo.

HOTEL MONTOFT.

10 Sept. Forsijth, van Kedirie; V. D. Poel, van Bezoekie; Br. van Lawick van Pabst, van Samarang; H. Crameer van Malang; Schmidt, van Samarang. — 12 Sept. Gerrits en echtgenoot en Buisson de St. Remy, beiden van Pasoeroean.

MARINE HOTEL.

8 Sept. Schultz en Mev. de wed. Stok, beide van Grissee. — 10 Sept. Smith, van de reede. — 11 Sept. Visser, van Madura. — 12 Sept. Cijpret, van de reedé; gebroeders Berkholts, van Pasoeroean.

GEBOORTEN, HUWELIJKEN EN STERFGEVALLEN.

BEVALLEN:

J. C. Schuurman, van der Palm, D. Batavia 23 Aug. — C. H. Pool, Döbel, D. Batavia 31 Aug.— L. P. de Serière, Stijman, Z. Batavia 31 Aug.— J. de Bruijh kops, Walbeehm, D. Batavia 3 Sept.— W. P. Nolten, Döhne, D. Soeracarta 28 Aug.— M. Martherus, Arntoon, D. Magelang 28 Aug.— E. C. Douwes, Simons, Z. Samarang 5 Sept.— H. G. von Staëdel, Bonset, Z. Batavia 4 Sept.

ONDERTROUWD:

J. B. Inclet met M. Maria, Banjoewangie 4 Sept. — C. J. Braun met R. F. Turpijn.

GETROUWD:

M. L. Engel met J. A. Jansen, Djocjacarta 18 Aug. — S. Beijers van der Vlugt met A. S. W. C. Waterloo.

OVERLEDEN:

J. M. Cooke, Batavia 4 Sept.— J. R. L. van den Bosch, 3 j. Pondok-Gedé 2 Sept.— A. W. Timmers, 28 j. Kedongkebo 26 Aug.— P. IJzelman, de Souza, 48 j. Riouw 25 Aug.

SCHEEPSBERIGTEN.

Aangekomen schepen te Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder*	*Van*
Sept. 6	Nederl. Ind.	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Probolingo.
„ 7	Z. M.	„ Vesuvius.	Komm. Luit. ter zee 1e kl. P. A. Mattheijsen.	om de West.
„ —	Nederl. Ind.	Djoedool Kariem.	Sech Machmoot.	Batavia.
„ —	Nederl.	Juno.	L. W. van Rijn van Alkemade.	Sijdney.
„ 8	Nederl. Ind.	Maas Dennok.	Abas.	Pontianak.
„ —	„ „	Jadul Kariem.	Said Mohamat bin Hoesin Atas.	Batavia.
„ 9	„ „	Satisfaction thans hernd. Semouw.	Sech Oemar bin Osman Bahasoan.	Grissee.
„ 10	„ „	stoomschip Banda.	F. H. Schmidt.	Batavia.
„ 12	„ „	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„ —	Nederl.	Anna Maria Wilhelmina.	G. C. Fischer.	Batavia.

Vertrokken Schepen van Soerabaya.

Datum.	*Vlag.*	*Namen der Schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Naar*
Sept. 5	Z. M.	stoomschip Borneo.	Komm. Luit. ter zee 2e kl. R. A. Houck.	Koers stellende om de West.
„ 6	„ „	„ Vesuvius.	Komm. Luit. ter zee 1e kl. P. A. Matthijsen.	„ „ „ „ „
„ 7	Nederl.	Everdina Elisabeth.	C. J. Tonjes.	Nederland over Probolingo.
„ —	Nederl. Ind.	Mefrijool Moelook.	Braie.	Sumanap.
„ —	Engelsche.	Fame.	Liem Tik I.	Singapoer over Samarang.
„ 8	Bremer.	Baltimore.	H. Jacobs.	Nederland.
„ —	Nederl. Ind.	Little Tot.	Katjoong.	Pasoeroean.
„ —	„ „	Balgis.	Said Hassan bin Alie bin Segaf.	Amboina.
„ 9	„ „	Tatas Bandjarmassing.	Said Alie bin Hoesin Bahasoan.	Banjermassing over Grissee.
„ —	„ „	stoomschip Langen Lamongan.	Pa Sariema.	Panaroekan over Probolingo.
„ 10	Engelsche.	Cupid.	A. Hellijer.	Australie over Batavia.
„ —	Nederl. Ind.	Goanseen.	Liem Tiang Hok.	Grissee.
„ 11	„ „	Djoedool Kariem.	Sech Machmoot.	„
„ —	Nederl.	Herman de Ruiter.	P. J. Feijnt.	Nederland over Probolingo.
„ 12	Nederl. Ind.	Swieping.	Liem Soemo.	Balie Boleleng.
„ —	„ „	Maijmoon.	Said Abdul Rachman bin Kassim.	Banka (Blinjoe.)

In lading liggende Schepen te Soerabaya.

Vlag.	*Namen der schepen.*	*Gezagvoerder.*	*Bestemming.*	*Agenten.*
Nederl.	Sara Johanna.	Sweijs.	Nederland.	Tiedeman en van den Burg.
„	Nehalenia.	L. Staal.	„	Fraser Eaton & Co.
„	Alieda Willemiena.	G. D. Doornbos.	„	„ „
Engelsche	Duke of Wellington.	J. Smith.	Australie viâ Bat. en Sam.	„ „
Ned. Ind.	Alfulk.	Sech Abdul Kadir Baradja.	Sing., Sam., Bat,, en Riouw.	Sech Awal Baboesaid.
„ „	Semouw.	Sech Oemar bin Osman Bahasoan.	Singapoer.	Gezagvoerder.

AANGEKOMEN PASSAGIERS.

Met het Ned. Ind. stoomschip *Langen Lamongan*, de heer van Krieken en familie en Mevr. Scholten.— Met het Ned. Ind. stoomschip *Banda*, de heeren Baron Lawick van Pabst, van Hellendoorn, H. van Assenraad en van den Broek, een Europ. korporaal, 5 bannelingen, 1 Arabier, 1 Chinees en 1 bediende.—

Schepen liggende ter reede.

Z. M. wachtkorvet Nehalennia, transportschip Prins Willem Frederik Hendrik, schoenerbrik Lancier en Saparoea, Gouv. schoener Haai, stoom-advies vaartuig Tjipannas; de schepen Wadie Atool Rachman, Duke of Wellington, Alfulck, Sara Johanna, stoomschip Padang en Nehalenia; de barken Fatal Ma-an, Canton, Kaliemantan, Pilot, Arief Banjermaas; de brik Alida Wilhelmina; de schoeners Fatal Rachman thans hern. Selaparang, Goansing, Heatlie, Kembang Djepoon, Koempoolmaas.

PASOEROEAN.

AANGEKOMEN.

9 Sept. de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

7 Sept. het Ned. schip *Dionisia Catharina*, gezagv. C. J. Jaskie, naar Amsterdam.

10 Sept. het Ned. schip *Admiraal Tromp*, gezagv. J. van Tubergen, naar Amsterdam.

10 Sept. het Ned. schip *Claudius Civilis*, gezagv. J. F. D. Petersen, naar Amsterdam.

10 Sept. de Ned. Ind. kotter *Little Tot*, gezagv. Katjoong, naar Soerabaya.

Aan- en uitvoer te Pasoeroean van 3 tot en met 10 September 1853.

Naar Amsterdam met het Ned. schip *Dionijsia Catharina*, gezagv. C. J. Jaskie.

2000 picols gouvernements koffij en $3203^{28}/_{100}$ pic. gouvernements suiker.

Naar Amsterdam met het Ned. schip *Claudius Civilis*, gezagv. J. F. D. Petersen.

4110 picols gouvernements koffij en $7001^{42}/_{100}$ pic. gouvernements suiker.

Naar Amsterdam met het Ned. schip *Admiraal Tromp*, gezagv. J. van Tubergen.

5220 picols gouvernements koffij en $9001^{31}/_{100}$ pic. gouvernements suiker.

BANJOEWANGIE.

VERTROKKEN.

3 Sept. de Bal. schoener *Tijro*, gezagv. Samarang, naar Balie Ampenan, passagier Secretan.

5 Sept. de Ned. Ind. kotter *Recherce*, gezagv. Katjoong, naar Sumanap, passagiers de kontroleur der inkomende en uitgaande regten J. M. Admiraal, en de heer van Koevoerde.

PROBOLINGO.

AANGEKOMEN.

11 Sept. het Ned. schip *Everdina Elisabeth*, gezagv. C. J. Tonjes, van Soerabaya.

SUMANAP.

AANGEKOMEN.

7 Sept. de Ned. Ind. bark *Salma*, gezagv. Said Aloei bin Achmat Alhabassij, van Soerabaya.

VERTROKKEN.

9 Sept. de Ned. Ind. bark *Bacht Mastora*, gezagv. Said Ibrahim Alhabassij, naar Sambas.

Schepen liggende ter reede.

De bark Salma, brik Sie Kanoegrahan, Saidban, schoeners Indram, Eljoesoor, Vorstelijk Genoegen, Fathal Moebarak, Sumanap, Sie Damar en Sophia.

Aan- en uitvoer te Soerabaya van 6 tot en met 12 September 1853.

AANVOER.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Djoedool Karim*, gezagv. Sech Machoot, agent Gezagvoerder.

2 kn. inhd., 1 Etagere met spiegels, 1 kt. spiegels en schilderijen, Adam & Co.; 3 kn. manufacturen, Order; 22 ks. koek en banket, 11 kn. rhijnwijn, 7 kn. papier, 3 kn. saroongs, 4/8 pijpen madera, Adam & Co.; 20 vn. wijn, 22 vn. bier, Granpré Moliere & Co.; 24 kn. gedr. vruchten, 1 kt. laken, Adam & Co.; 10 kn. wit katoen, 1 kt. geëmb. katoen, 1 kt. gew. katoen, 2 kn. beschuit, Kervel & Co.; 5 kn. manufacturen, Order; 5 kn. wit katoen, Kervel & Co.; 2 kn. manufacturen, Order; 2 pic. rottekruid, Order.

Van Samarang per de Ned. Ind. bark *Maas Dennok*, gezagv. Abas, agent Gezagvoerder.

300 stellen stalen pannen, 24 kn. thee, 10 kn. lenkeng, 340 st. aarden potten, 1 kt. wijn, 48 ks. stroop, 20 vn. zwd. teer, en eenige kleinigheden, Order.

Van Batavia per de Ned. Ind. bark *Jadul Karim*, gezagv. Said Mohamat Altas, agent Gezagvoerder.

3 bendies, Deeleman; 70 ms. bier, 25 kn. cognac, 15 ks. champagne, Bechade; 30 ks. wijn, Granpré Moliere & Co.; 6 bn. kurken, Karthaus; 11 kn. witte wijn, Granpré Moliere & Co. 1 kt. gew. katoen, 1 kt. modewaren, 2 kn. gev. katoen, 3 kn. lasting, 5 kn. modewaren, 1 pakje monster, Kervel & Co.; 1 kt. provisiën, Major Matzen & Co.; 15 kn. wit katoen, Kervel & Co. 10 kn. lijnwaden, 8 oxhd. bier, 1 kt. piano, Hofkstra Gijsing & Co.; 99 bn. drills, 35 kn. madapollams, Fraser Eaton & Co.; 3 vn. bier, Granpré Moliere & Co.; en eenige Chn. goederen en kleinigheden, Diverse Arabieren.

Van Batavia per het Ned. schip *Alieda Willemiena*, gezagv. G. D. Doornbos, agent Fraser Eaton & Co.

152 pn. koffij zakken, 1 kt. ijzerwerk, 9 kn. en pn. leder, 2 kn. stof koper, 48 kn. koper, N. H. M.

Van Bandjarmassing per de Ned. Ind. bark *Arief Bandjarmaas*, gezagv. Mohamat Arip, agent Gezagvoerder.

15.857 bossen bindrotting, 11042 st. maloekoe matten, 10 st. tabalang matten, Gezagvoerder.

Van Bandjarmassing per de Ned. Ind. bark *Koempool Maas*, gezagv. Kamalodim, agent Gezagvoerder.

172 gr. bossen bindrotting, 4910 kl. bossen bindrotting, 400 maloekoe matten, Hadjie Mohamat Saad; 460 gr. bossen bind rotting, 47 kl. bossen bindrotting, 1 kodie deksels, 2000 st. kadjang matten, 12 kodies rotting hoeden, Abdulkader.

Van Riouw en Singapoer per de Ned. Ind. bark *Kembang Djepoon*, gezagv. Liem Pik Hok, agent Kwee King Tian

$285^{12}/_{100}$ pic. gambeer, 1100 st. Riouw steenen, 8067 pn. chn. porcelein waren, 6 pn. was, 1 kt. lijnwaden en eenige goederen en kleinigheden, Kwee King Tian.

UITVOER.

Naar Bandjarmassing per de Ned. Ind. bark *Fathool Rachman*, gezagv. Hadjie Abdul Karim.

1500 st. sp. matten, 200 pic. zwd. ijzer, 150 pic. rijst, Gezagvoerder; 1 kt. rood katoen, 1 baal chitzen, 10 pic. masoeij basten, van Eck & Co.; 5 pic. medicijn, Abdul Samas.

Naar Molukkos per de Ned. Ind. bark *Balgis*, gezagv. Said Hassan bin Alie Sehaf.

600 pic. rijst, van Eck & Co.; 30 pic. zwd. ijzer, 22½ pic. suiker, 14 pic. tabak, 1050 pic. rijst, 120 pic. ketan rijst, Sech Said Alketirie; 8 vs. kruid, 1 krandjang aardewerk, 1 kt. eau de cologne, 10 pic. zwd. ijzer, Thomas: 50 pic. suiker, 7 ks. provisiën, 300 keldrs. arak, 14 kn. madera, van Eck & Co; 1 pic. zwt. peper. 1 pic. corianderzaad, 2 pic. uijen, 2000 st. Jav. sigaren, 13 st. blikken trommels, Sech Abdulla Alketirie; en eenige kleinigheden, Diverse Arabieren.

Naar Rotterdam per het Ned. schip *Everdiena Elisabeth*, gezagv. C. J. Tonjes.

100 pic. rotting; N. H. M.

Naar Amsterdam per het Bremer schip *Baltimore*, gezagv. H. Jacobs.

$8000^{57}/_{100}$ pic. suiker, 55 pic. tabak, 50 pic. sapanhout, 94 pic. rotting, 3 pic. koffij, Kervel & Co.; 109557 ℔ tabak, Adam & Co.

Naar Australie viâ Batavia per het Eng. schip *Cupid*, gezagv. A. Hellijer.

$2165^{91}/_{100}$ pic. suiker, 800 pic. koffij, 2 kn. oude defecte geweren, Fraser Eaton & Co.

Naar Nederland viâ Probolingo per het Ned. schip *Herman de Ruijter*, gezagv. P. J. Feijnt.

350 pic. tin, 3000 pic. koffij, 110 pic. rotting, N. H. M.

Naar Banka en Palembang per de Ned. Ind. bark *Maijmoen*, gezagv. Said Abdul Rachman Kassin.

20 pic. suiker, 100 st. rotting-hoeden, Said Moostava; $6000^{41}/_{100}$ pic. rijst, Tiedeman & van der Burg.

Naar Balie per de Ned. Ind. schoener *Swieping*, gezagv. Liem Somo.

1 kt. chits, Adam & Co.; 2 bn. madapollams, 1 kt. rood katoen, Fraser Eaton & Co., 4 bn. katoenen, Kwee King Tian; 6 kn. anijsdrank, 20 kerdrs. arak, 1½ pic. kandij suiker, Gezagvoerder.

MARKTPRIJZEN.

Suiker N°. 16 per picol *f* 11½.—
Id. „ 15 „ „ *f* 11.—
Id. „ 14 „ „ *f* 10½.—
Id. „ 13 „ „ *f* 10.—
Id. „ 12 „ „ *f* 9½.—
Koffij per picol *f* 24 à *f* 25.—
Rijst (carga) per koijang *f* 100 à *f* 108.—
Id. (witte) „ „ *f* 125 à *f* 130.—
Koehuiden per 100 p. à *f* 240.—
Arak per legger. *f* 45
Olie (Klapper) per picol *f* 20.—
Olie (Katjang). *f* 16.—
Kadjang Matten. *f* 10 à *f* 12.—
Rotting *f* 6.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag, den 18den September des morgens ten half 9 uur.
Ds. SCHEUER.
Nederduitsch.

ROOMSCH-KATHOLIEKE EEREDIENST.

Zondag, den 18den September des morgens ten half 9 uur